

Батьківські збори на тему:
*«Торгівля людьми:
шляхи запобігання та протидія»*

Підготувала:
Дерев'янку Ю.О.

Мета:

- Підвищення рівня інформованості батьків про засоби і методи, які використовуються торговцями людьми; про проблеми торгівлі;
- Формування правової культури з даного питання

Наочність:

публікації преси, присвячені проблемам сучасного рабства і торгівлі людьми.

План лекції

1. Сутність та причини поширення торгівлі людьми.
2. Причини від'їзду за кордон
3. Основні елементи в акті торгівлі людьми.
4. Шляхи повернення додому.
5. Поради міжнародних організацій тим, хто виїжджає за кордон.
6. Психологічні передумови явища торгівлі жінками.
7. Як працює злочинний бізнес?
8. Кошмар боргової кабали
9. Боротьба з торгівлею людьми на національному та міжнародному рівні.

Хід лекції

Учитель:

Ви всі знаєте уривок з роману П. Загребельного "Роксолана" про гіркі роздуми 15-річної Насті - української дівчини, яка потрапила в неволю. Історичні і літературні джерела, такі як роман Павла Загребельного "Роксолана", воскрешають давні події, коли українських дівчат і молодих жінок брали в полон за часів монголо-татарських нашествя. Звідси поява в народному епосі і художній літературі фігури "дівки-бранки". Слово "бранка" означає увязнена, полонена. Українців особливо цінували на невідомому ринку як "незіпсованих", "нехитрих". Полон і продаж - звичайне в долі жінок-українок. Як бачимо, це явище має довге історичне коріння, але в кінці ХХ століття воно придбало форму сучасного рабства.

1. Яка сутність та причини поширення торгівлі людьми?

Поняття "**торгівля людьми**" охоплює широке коло соціальних явищ. Предметом торгівлі може бути будь-яка особа незалежно від статі та віку: чоловіки - з метою експлуатації в праці, діти - з метою використання у жебрацтві, жінки - для сексуального рабства, будь-які особи - для вилучення і трансплантації органів.

Торгівля людьми означає здійснення з метою експлуатації вербування, перевезення, передачі, приховування або одержання людей шляхом погрози силою, її застосування або інших форм примусу, викрадення, шахрайства, обману, зловживання владою, вразливістю положення або шляхом підкупу у вигляді платежів або вигод, для отримання згоди особи, що контролює іншу особу. (Протокол про попередження та припинення торгівлі людьми,

особливо жінками й дітьми, і покарання за неї, котрий доповнює Конвенцію ООН проти транснаціональної організованої злочинності.)

З приведених вище визначень випливає, що торгівля людьми - це сукупність таких ознак: вербування, перевезення, передача, продаж, усиновлення (удочеріння) у комерційних цілях, використання в порнобізнесі, використання у військових конфліктах, залучення до злочинної діяльності, трансплантація чи насильницьке донорство, примус до заняття проституцією, рабство і ситуації, подібні до рабства, примусова праця, залучення в боргову кабалу, використання шантажу, погроз, насильства.

Проблема торгівлі людьми - одного з найнегативніших явищ сучасного суспільства - уперше була піднята правозахисниками на початку ХХ століття. У той час особлива увага приділялася жінкам з Великобританії, яких змушували до проституції в країнах континентальної Європи. Так з'явився термін "біле рабство", який пізніше поширився на загальне поняття торгівлі людьми.

З тих пір феномен торгівлі людьми піддається постійному аналізу і є предметом багатьох суперечок і дискусій. Однак якщо подивитися на більшість документів, публікацій, виступів з проблеми, то стане очевидно, що часто поняття "торгівля людьми" обмежується "торгівлею жінками". При цьому в більшості випадків мова йде про торгівлю жінками з метою використання в проституції, порнобізнесі, сексуальній сфері тощо.

Як свідчить історія, проблема торгівлі людьми має глибоке коріння і суспільство на різних етапах свого розвитку по різному ставилось до неї. Але лише на початку ХХ століття розпочинається міждержавна робота, в рамках якої, світове співтовариство розглядає торгівлю людьми як проблему боротьби із злочинністю.

За своєю природою торгівля людьми майже у всіх випадках має транснаціональний організований характер, оскільки в процесі її здійснення залучаються представники злочинного світу різних країн, а потерпілих від цих злочинів можуть переміщувати через цілий ряд державних кордонів.

Економічні проблеми, незадовільний стан ринку праці, значний рівень безробіття і низький рівень життя населення спонукають громадян України шукати роботу за кордоном. Легально щорічно працевлаштовується за кордоном 50-60 тисяч осіб. Але нині майже 4 млн. громадян України працюють за кордоном нелегально. Більшість виїжджають за туристичними чи приватними візами, працюють без необхідних документів, дозволів та контрактів, а це робить їх безправними, і стає причиною потрапляння в тенета торгівців людьми. Тому завданням загальнодержавного значення є боротьба з цим явищем, підтримка і захист українських громадян за кордоном.

Загалом загострення проблеми торгівлі людьми в Україні зумовлене низкою соціально-економічних, правових та організаційних чинників, а саме:

- Низькі заробітки більшої частини населення, загальне зниження життєвого рівня та матеріальна незабезпеченість;

- Нестача робочих місць, безробіття, особливо серед молоді (в першу чергу жінок);
- Активізація діяльності міжнародних злочинних угруповань;
- Корумпованість представників різних гілок влади.

2. Причини від'їзду за кордон?

Дані досліджень, експертні оцінки, інтерв'ю з жінками показують, що на першому місці серед причин, які вимушують їх до виїзду за кордон, є складний економічний стан, практична неможливість отримати гідну роботу в Україні. Вони погоджуються на роботу, яка не відповідає рівню їх освіти і кваліфікації. Зростає кількість сімей, де жінка - головна годувальниця.

За даними ООН, щорічно близько 4 мільйонів чоловік відправляються за кордон на заробітки.

Дослідження, які проводилися в Україні Міжнародною організацією по міграції, показали, що виїжджають в основному жінки 15- 29 років з середньою неповною освітою або професійною освітою, в основному з невеликих міст України. Хоча відомі випадки і про неповнолітніх, і навіть 50-річних.

3. Що є основними елементами в акті торгівлі?

- насильство
- боргова кабала
- експлуатація ради корисливої мети, для якої обман, насильство або боргова кабала застосовуються.

Використовуючи складну економічну ситуацію в країні, високий рівень безробіття і правову недосконалість захисту громадян молодій держави, нечисті на руки ділки організували кримінальний бізнес - запрошення українців на роботу за кордон, де вони опиняються в жорсткій експлуатації, заробляючи мізерні гроші собі і тисячі для організаторів цього бізнесу. Жінок експлуатують як домогосподарок, шваль і так далі Але, окрім звичайної експлуатації, жінки стикаються ще з однією формою - примусовою проституцією.

Торгівля людьми по прибутковості займає третє місце після торгівлі зброєю і наркотиками. У всьому світі щорічно купується і продається близько 1 мільйона жінок.

4. Шляхи повернення додому?

Існує три шляхи повернення з рабства: подзвонити додому, в посольство або консульство, або в організацію "Ла Жнива".

У 1997 році на території України був створений Міжнародний правозахисний центр "Ла Страда" в перекладі з італійського - "дорога". Ця організація допомагає повернутися на батьківщину тим, хто потрапив в біду. З 1 листопада 2002 року Міжнародний центр "Ла Страда - Україна" упровадив загальнонаціональну "гарячу лінію" в цілях запобігання торгівлі людьми. Всі, хто по яких-небудь причинах їде за кордон, може отримати достовірну інформацію кваліфікованих фахівців по телефону 8-800-500-22-50. Всі дзвінки по Україні безкоштовні.

Достатньо часто наші жінки і дівчата стають жертвами із-за своєї наївності, непоінформованості в цих питаннях, а також законах, які повинні захищати їх.

5. Поради міжнародних організацій тим хто виїжджає за кордон?

1. Нікому не довіряйте Ваш паспорт. Документи, які засвідчують Вашу особу, завжди повинні знаходитися тільки у Вас.
2. Якщо Ви збираєтеся працювати або вчитися, поклопочіться, щоб Ваш контракт був написаний зрозумілою Вам мовою, а також, щоб умови, місце і час Вашої майбутньої роботи були чітко позначені.
3. Залиште удома або своїм друзям, близьким детальну інформацію про своє перебування за кордоном з адресою і контактними телефонами, а також - копію свого паспорта і контракту.
4. Не забудьте з'ясувати номери телефонів українських посольств і консульських представників за кордоном.
5. Не забувайте, що знання хоч би елементарних слів іноземної мови значно полегшує Ваше перебування за кордоном і допоможе в скрутну хвилину.

6. Чому саме торгівля жінками стала предметом усестороннього розгляду?

1. Ця тенденція відмічена на сучасному етапі.
2. Безробітні в Україні ті, хто одружується за кордоном, - переважно жінки.
3. Торгівля жінками має свої загальні і відмітні риси з торгівлею людьми взагалі. Відмінні риси істотні і відображені в міжнародних і національних документах. Ці риси торгівлі жінками обумовлюються необхідністю комплексних заходів, принципи яких повинні бути відображені в гендерній політиці держави.

Чому саме в державній політиці? Подолання явища торгівлі жінками є проблемою саме політики держави, оскільки остання повинна бути динамічною і актуальною. Якщо гендерні основи державної політики є відмінною рисою цілого етапу в розвитку суспільства, то проблема торгівлі жінками - актуальна, але не перманентна. У державній політиці є постійні і тимчасові пріоритети. У разі, коли актуальна проблема не вирішується, вона має тенденцію до переходу з категорії тимчасових в категорію перманентних. Таке може відбутися з проблемою торгівлі жінками.

Розглядаючи історію торгівлі людьми у всьому світі і в Україні, а також історію відношення до жінки, можна відзначити ряд тенденцій, а саме:

- від "чорного" - до "білого рабства";
- від неістотної частки жінок в торгівлі людьми - до їх переважаної частки;
- від неістотної частки жінок в торгівлі людьми в епоху їх дискримінації, безправ'я, підлеглих ролі - до переважаної їх частки в епоху досягнення ряду успіхів за гендерне рівноправ'я;

- від відкритої торгівлі по простій схемі - до закритої багатоетапної торгівлі по складній кримінальній схемі (адекватною пропускам в законодавстві).

Відмічені тенденції можна пояснити таким чином:

1. Справа не в расі і не в кольорі шкіри, а в економічному рівні розвитку країни. Якщо раніше економічно нерозвиненими були переважно країни з темношкірим населенням, то зараз є і такі країни з "білим" населенням.
2. Якщо раніше рабині призначалися переважно для важкої фізичної роботи, то сьогодні, в епоху високих технологій, сексуальній революції в демократичних країнах рабинями переважно стають жінки для секс-бізнесу і інших форм обслуговування.
3. Сучасне полягання в розвитку людства є лише початком поворотного етапу боротьби за гендерне рівноправ'я. Якщо в попередні епохи жінка не мала рівних має рацію з чоловіками, мала підрядний сімейний статус домогосподарки, то в такій ситуації була загальноновизнаною матеріальна відповідальність чоловіка за всю сім'ю. Сучасна епоха надає жінці можливість заробляти нарівні з чоловіками. Але середня зарплата у жінок в Україні і в світі нижче за середню зарплату чоловіків. У таких умовах у жінок досить часто виникає необхідність пошуку ризикованих способів заробітку. При повному гендерному рівноправ'ї така необхідність відпадає, оскільки і заробітна плата не нижча, і можливостей працевлаштування більше, і відповідальність за дітей розподілятиметься порівну.
4. Недосконала законодавча база дає багато можливостей для побудови кримінальних схем, тому вимагає перегляду і удосконалення.

7. Як працює злочинний бізнес?

Як правило, організатори цього бізнесу живуть за кордоном. Нерідко замовниками виступають ті, що виїхали за рубіж на ПМЖ колишні громадяни України або іншої країни пострадянського простору.

У Донбасі вербують під замовлення молодих жінок для сексуальної експлуатації в Туреччині, Об'єднаних Арабських Еміратах, Росії (Москва і Санкт-Петербург), Ізраїлі, Греції, Чехії, Польщі і Китаї (дані надані донецькими правоохоронцями і приведені по масштабності об'ємів експорту "живого товару").

Найпростіший спосіб вербування - через оголошення в рекламних виданнях, де дівчатам пропонують високооплачувані робочі місця за кордоном як офіціантки або танцівниці, поварихи або барменші. Ви напевно стикалися з оголошеннями приблизно такого змісту: "Робота дівчатам. За кордоном. Легально. Інтим виключений". Проте, як показує практика, якраз за такими фразами найчастіше ховається справжня індустрія секс-торговлі.

Другий шлях - вербувальники підшуковують молодих жінок, що мають матеріальні труднощі, і пропонують їм виїхати на заробітки за кордон, гарантуючи нормальні умови життя. Вони запевняють: повернетесь -

житимете на відсотки. Заробите не тільки на ліки стареньким батькам, але і накопичите "зелених" дитині на навчання у вузі. Тим, хто мріє вийти заміж, неодмінно пообіцяють знайомство з шейхом. А потім дістають альбом з фотографіями якихось дівчат, які нібито у такий спосіб знайшли заморське щастя. Цей прийом, до речі, психологи називають "апеляцію до авторитету".

Не випадково торговці уміють вправно маніпулювати людьми і знають, як робити принадні пропозиції. Вербувальниками, як правило, стають ті, хто побував в сексуальному рабстві або ж мають до "нічних метеликів" безпосереднє відношення.

8. Кошмар боргової кабали

По прибуттю до чужої країни у дівчат забирають документи і повідомляють, що їх продали як секс-рабинь. Перший місяць вони, потрапивши в боргове рабство, безкоштовно обслуговують клієнтів, відпрацьовують суму, на яку були оформлені закордонний паспорт і куплені авіаквитки. Але замість витрачених 500 доларів їм виставляють борг до 10000 доларів. І рабині не можуть повернутися додому до тих пір, поки не розрахуються з "господарем".

Дівчат тримають групами в третьосортних готелях під цілодобовою охороною. Коли приїжджає клієнт, їх виводять з номерів, і той усамітнюється з вподобаною "жрицею любові".

Якщо рабиня відмовляється обслуговувати клієнтів, сутенери ламають їй волю: не годують і постійно б'ють.

"Господарі" по причині і без штрафують полонянок, примушують збирати гроші на якийсь невідомий "конверт", перетворюючи неіснуючий борг на вічну кабалу. По правді кажучи, у жінок більше шансів бути заарештованими під час рейдів поліції або імміграційної служби і депортованими, чим "роздати борги".

Коли сутенерові до рук потрапляє жертва, він прагне вижати з неї максимум соків. Причина - на заморських ринках з'являється дефіцит "живого товару" із-за посилення боротьби з работорівлею в республіках колишнього Радянського Союзу.

Жінки повертаються з полону на батьківщину страшно заляканими. Одні побоюються, що рано чи пізно про все дізнаються близькі люди і відвернуться від них, інші ж панічно бояться переслідування з боку торговців людьми.

У Україні працюють сім організацій, де жертвами секс-індустрії надають не тільки психологічну, але і матеріальну, і юридичну підтримку.

9. Боротьба з торгівлею людьми на національному та міжнародному рівні

Важливими кроками по вдосконаленню міжнародного співробітництва у сфері протидії торгівлі людьми стали Міжнародна Конвенція про боротьбу з торгівлею білими рабинями від 4 травня 1910 року; Міжнародна Конвенція про Заборону торгівлі жінками й дітьми від 30 грудня 1921 року з поправками, внесеними Протоколом, затвердженим Генеральною Асамблеєю ООН 20 жовтня 1947 року; Міжнародна Конвенція про Заборону торгівлі

неповнолітніми жінками від 11 жовтня 1933 року із змінами, внесеними в неї вищезгаданим Протоколом.

Започаткування ефективного міжнародного механізму було закладено у 1949 році Генеральною Асамблеєю ООН шляхом прийняття Конвенції про боротьбу з торгівлею людьми і експлуатацією проституції третіми особами, яка набрала чинності в Україні 15 лютого 1955 року.

Сучасним міжнародно-правовим документом щодо протидії торгівлі людьми є Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності та Протокол про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї, що доповнює її. У грудні 2000 року м. Палермо (Італія) Україна, спільно з іншими 124 країнами світу, підписала ці міжнародні документи і ратифікувала 4 лютого 2004 року на сесії Верховної Ради України.

Правоохоронні органи України зіткнулись зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми на початку 90-х років минулого століття. Україна намагається якомога активніше залучатися у процес міжнародного співробітництва у сфері боротьби з торгівлею людьми, а також до загальної боротьби з міжнародною організованою злочинністю. Слід відзначити, що Україна (як на міжнародному, так і на національному рівні) застосовує багатовекторний підхід до проблеми боротьби з торгівлею жінками. Як правило, це проявляється у поєднанні стратегій боротьби з торгівлею жінками як такою, боротьби з нелегальною міграцією та боротьби із міжнародною організованою злочинністю. З метою посилення боротьби з цим видом транснаціональної організованої злочинності, у березні 1998 року Верховна Рада України приймає Закон "Про внесення змін та доповнень до деяких законодавчих актів України", у зв'язку з яким, Кримінальний кодекс України було доповнено статтею, яка передбачала покарання за торгівлю людьми (ст.124-1 КК України). У квітні 2001 року Верховна Рада України приймає новий Кримінальний Кодекс України, який набув чинності з 1 вересня 2001 року, до складу якого увійшла стаття 149 "Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо передачі людини".

У 1999 році створено Координаційну Раду по боротьбі з торгівлею жінками та дітьми при Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини.

У 2000 році в структурі Департаменту карного розшуку МВС України та в обласних управліннях внутрішніх справ створено спеціалізовані підрозділи по боротьбі зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми.

Указом Президента України від 18.02.2002 року №143 "Про заходи щодо подальшого зміцнення правопорядку, охорони прав і свобод громадян" визначено, що боротьба з торгівлею людьми є одним із пріоритетних напрямків діяльності правоохоронних органів України.

Постановою Кабінету Міністрів України від 7 березня 2007 року №410 затверджено Державну програму протидії торгівлі людьми на період до 2010 р.

З метою ефективного попередження торгівлі людьми в Україні успішно діють ряд міжнародних організацій та мережа громадських об'єднань.

Зокрема, було завершено роботу над договорами з Лівією про правові відносини і взаємну правову допомогу в цивільних і кримінальних справах; з Таїландом про правову допомогу у кримінальних справах; з Російською Федерацією, Білорусією, Туркменистаном і Бразилією про передачу засуджених осіб; з Єгиптом та Індією про правові відносини і правову допомогу в цивільних справах.

Заключне слово учителя:

Наша країна плідно працює для запобігання торгівлею людьми. Але ми самі повинні бути уважними і обережними.

А для тих, хто мріє отримати гарну роботу за кордоном, слід звернути увагу на наступну інформацію: торгівці людьми діють через агенції з працевлаштування, фірми шоу-бізнесу та служби знайомств. Також вони розміщують брехливі оголошення в газетах та на стендах, звертаються з пропозиціями просто на вулиці, допомагають матеріально, щоб зтягнути людину в боргову кабалу. Часто торгівцями живим товаром виявляються добрі знайомі чи друзі, причому значний відсоток серед них - жінки. Найчастішими формами експлуатації є нелегальна секс-індустрія, примусова праця, сурогатне материнство, втягнення в злочинну діяльність та примусове донорство. Пам'ятайте, що жертвами стають як жінки, так і чоловіки, а також неповнолітні діти.